

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
กรุงเทพมหานคร

เรื่อง

การประเมินผลการใช้ระบบเกษตรแบบผสมผสานชาวเกษตรกรในเขตลาดกระบัง

กรุงเทพมหานคร

EVALUATION ON INTEGRATED FARMING SYSTEM OF FARMERS
AT LADKRABANG REGION, BANGKOK

โดย

นายอาทิตย์ อัจฉริยะกุล

ได้รับการรับรองผลงานและอนุมัติให้เป็นผลงานหนึ่งหมองการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 3 เดือน เมษายน พ.ศ. 2535

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

ตั้ง

3 / 120 / 35

(ดร. ปัญญา โพนรัตน์)

กรรมการปัญหาพิเศษ

31 / 120 / 35

(อาจารย์สนอง นิลเพ็ชร)

กรรมการปัญหาพิเศษ

3 / 120 / 35

(อาจารย์บรรณิทธิ์ นุญธรรม)

หัวหน้าภาควิชา

31 / 120 / 35

(อาจารย์สนอง นิลเพ็ชร)

รฟ.

พ 259 ต

2534

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาพิเศษ
เรื่อง

การประเมินผลการใช้ระบบเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกร
ในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร
EVALUATION ON INTEGRATED FARMING SYSTEM OF
FARMERS AT LADKRABANG REGION, BANGKOK

T095980

โดย

นายบัณฑิต

สุจินตพงศ์

เสนอ

ภาควิชาเทคโนโลยีการเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
กรุงเทพมหานคร เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนากการเกษตร)

พ.ศ. 2535

ปพ.

น 259 ก

2535

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน..... 0959807

วันเดือนปี..... 20 Nov 1992

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

เรื่อง การประเมินผลการใช้ระบบเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกรในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2534

โดย นายบัณฑิต สุจินตพงศ์

ชื่อปริญญา วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก พัฒนาการเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษานิพนธ์พิเศษ

วิญญ. -
(ดร. ปิณฑุญา โน้รัฐดิรัตน์)

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อการประเมินผลการใช้ระบบเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกร ในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง การประเมินความรู้ทางการเกษตร รวมถึงรายได้จากผลผลิต และความคิดเห็นจากเกษตรกร ตลอดจนเป็นแนวทางในการส่งเสริม การทำฟาร์มผสมผสานของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 ราย ของการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม นำข้อมูลมาคำนวณวิเคราะห์ทางสถิติ ได้แก่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรในโครงการวิจัยเป็นชายและหญิงจำนวนเท่ากัน ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 7 คน แรงงานทางการเกษตรในครอบครัวเฉลี่ย 3 คน เกษตรกรส่วนใหญ่ทำนาเป็นอาชีพหลัก การทำสวน เลี้ยงปลา ร้อยละ 67 และเลี้ยงไก่ ร้อยละ 33 เป็นอาชีพรอง รายได้จากการทำนาเป็นอาชีพหลัก เฉลี่ย 44,825 บาทต่อปี และอาชีพรอง เฉลี่ย 25,716 บาทต่อปี การถือครองที่ดินส่วนใหญ่เกษตรกรเช่าที่ทำกิน ร้อยละ 75 ของตนเอง ร้อยละ 25 แหล่งความรู้ที่เกษตรกรได้รับมากที่สุด คือได้รับจากเพื่อนบ้าน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรเป็นอันดับรอง เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สิน ร้อยละ 75 แหล่งเงินทุนที่เกษตรกรได้รับจาก ธกส. และสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 67 และ 33 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่า ความรู้ทางการเกษตร ในเรื่องต่าง ๆ นั้น เกษตรกรส่วนใหญ่ มีระดับความรู้เพิ่มขึ้น หลังจากที่เข้าร่วมโครงการ และรายได้ของเกษตรกร ส่วนใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย หลังจากที่เข้าร่วมโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ นิยาม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความช่วยเหลือจากหลาย ๆ ท่านที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ ดร. ปัญญา โพธิ์จิตร์รัตน์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษที่ได้กรุณาที่แจ้งแนวทางมาตั้งแต่ต้น ข้าพเจ้ารู้สึกทราบดีซึ่งในบุญคุณอย่างยิ่ง อีกทั้งอาจารย์สนอง นิลเพ็ชร และอาจารย์บุรินทร์ นุชธรรม ซึ่งเป็นที่ปรึกษา รวมถึงทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการปัญหาพิเศษ โดยให้ความช่วยเหลือในด้านการตรวจทาน แก้ไข ข้าพเจ้าใคร่ขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ยังขอขอบคุณ เกษตรกรในโครงการที่ได้ให้ความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี และเพื่อน ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจ

ท้ายสุดที่ขอกล่าวถึง เป็นผู้ให้กำเนิดและผู้สร้างหลักให้แก่ชีวิตข้าพเจ้า คือ บิดา มารดา และผู้ให้ความช่วยเหลือทางด้านการศึกษาโดยตลอด รวมถึง พี่ชาย และพี่สาว ที่แสนดี ที่ให้ความอุปการะคุณมา โดยตลอด ตั้งนั้น ข้าพเจ้าขอระลึกถึงความดี และขอให้มีความสุขความเจริญรุ่งเรืองมีแก่ทุก ๆ ท่านที่ให้ความช่วยเหลือตลอดมา

บัณฑิต สุจินตพงศ์
29 มีนาคม 2534

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

		หน้า
บทที่ 1	บทนำ	1
	ความสำคัญของการศึกษา	1
	วัตถุประสงค์ของการศึกษา	1
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1
	ขอบเขตของการศึกษา	2
	นิยามศัพท์	2
บทที่ 2	การตรวจเอกสาร	3
บทที่ 3	วิธีการศึกษา	5
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	5
	วิธีการรวบรวมข้อมูล	5
	การวิเคราะห์ข้อมูล	5
บทที่ 4	ผลการศึกษา	7
	ผลการวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานทาง เศรษฐกิจและสังคม	7
	ผลการประเมินความรู้ของเกษตรกร	13
	ผลการประเมินรายได้จากผลผลิต	13
	วัสดุและอุปกรณ์การช่วยเหลือ	14
	ความต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติม	14
	ความคิดเห็นของเกษตรกร	15
บทที่ 5	สรุปผลและข้อเสนอแนะ	17
	สรุปผล	17
	ข้อเสนอแนะ	18
	เอกสารอ้างอิง	19
	ภาคผนวก	20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม	9
2	ผลการประเมินความรู้และรายได้ของเกษตรกร	16

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

เนื่องจากประเทศไทยประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักทางการเกษตร ลักษณะการผลิตเพื่อบริโภคและจำหน่าย ปัจจุบันเกษตรกรประสบปัญหาหลายอย่าง เช่น ปัญหาขาดการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม, ขาดการวางแผนการผลิต, ผลผลิตต่อไร่ต่ำ, การใช้แรงงานในครัวเรือนไม่มีประสิทธิภาพ, ภาวะการตลาดไม่แน่นอน เสี่ยงต่อภัยธรรมชาติ นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจในการวางแผนการให้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด คือ ที่ดิน ทุน แรงงาน และการจัดการด้านการตลาด จากปัจจัยที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบการเกษตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต โดยการพัฒนาการใช้ที่ดินให้มีการปลูกพืชหลายครั้ง หรือหลายชนิด รวมถึงการเลี้ยงสัตว์และการประมงขนาดเล็ก เพื่อให้เกษตรกรมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีรายได้ตลอดปี ซึ่งระบบการเกษตรแบบผสมผสานเป็นแนวทางหนึ่งในการลดต้นทุนในการผลิต ลดปัญหาด้านการตลาด ลดความเสี่ยงต่อภัยธรรมชาติ กระจายการใช้แรงงาน ด้านการเกษตรมากขึ้น และที่สำคัญคือสามารถเพิ่มรายได้ ต่อครัวเรือนของเกษตรกรให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรในเขตลาดกระบัง
2. เพื่อศึกษาการนำระบบเกษตรแบบผสมผสาน มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้

ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรตัวอย่างในโครงการวิจัยพื้นที่เขตลาดกระบัง
2. ทำให้ทราบผลของการนำระบบเกษตรแบบผสมผสานในการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรตัวอย่าง ในโครงการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องนี้ ทำการศึกษาการนำระบบเกษตรแบบผสมผสานเข้ามาช่วยในการผลิตให้กับเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง เพื่อช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรในโครงการ จำนวน 4 ราย

นิยามศัพท์

อาชีพหลัก หมายถึง อาชีพที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกรมากที่สุด ซึ่งเกษตรกรถือเป็น
รายได้หลัก

อาชีพรอง หมายถึง อาชีพที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกร เป็นอันดับรองจากรายได้ของ
อาชีพหลัก

รายได้ หมายถึง รายได้ที่เป็นเงินสดของครอบครัวที่เกิดจากการประกอบอาชีพ
ตลอดปีโดยไม่หักค่าใช้จ่าย

การประเมินผล หมายถึง การติดตามผลการปฏิบัติงานเพื่อเป็นแนวทาง ในการปรับ
ปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

ระบบการทำฟาร์มผสมผสาน หมายถึง ระบบการเกษตรที่มีการปลูกพืช หรือมีการ
เลี้ยงสัตว์หลายชนิด อยู่ในพื้นที่เดียวกัน โดยกิจกรรมการผลิตแต่ละอย่างสามารถเกื้อกูลประ
โยชน์
ต่อกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยอาศัยหลักการอยู่ร่วมกันระหว่างพืช สัตว์ ลิงแวดล้อมในระบบ
นิเวศน์ เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมการผลิต

การสุ่มตัวอย่าง หมายถึง ประชากรบางส่วนที่ผู้วิจัยเลือกมาเป็นตัวแทนของประชากร
ทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ปัญหาด้านการผลิตและการตลาด

กรมส่งเสริมการเกษตร (2533) รายงานว่า การแก้ปัญหาด้านการผลิต และการตลาด ตลอดจนแก้ไขปัญหาพื้นที่ถือครองทางการเกษตร ซึ่งเกษตรกรประมาณ 11 ล้านคนมีพื้นที่ถือครองเพียง 5-10 ไร่ มีแรงงานเกษตรในครอบครัว 2-3 คน จะสามารถแก้ไขปัญหาโดยการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการจัดการไร่นา ในรูปแบบไร่นาสวนผสม ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาเกษตรกรแบบพึ่งตนเอง มีการใช้หลักวิชาการต่าง ๆ ใช้ปัจจัยการผลิต และทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการฟาร์ม

จักร ชำหอง (2531) รายงานว่า การจัดการฟาร์มช่วยให้เกษตรกรเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยให้มากขึ้น โดยการ ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด ปัจจัยที่มีผลต่อการทำฟาร์มคือ ปัจจัยด้านการตลาด ชีวภาพ สภาภูมิศาสตร์ แหล่งที่จะทำการผลิตและค้าขนส่ง ปัจจัยดังกล่าวมีความสำคัญมาก ในการผลิตของเกษตรกร

ระบบการทำฟาร์มผสมผสาน

ธีรพงษ์ พงษ์เต็ก (2532) รายงานว่า คุณมนตรี ทองมี เกษตรกรอยู่บ้านเลขที่ 71 หมู่ 6 ตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี มีพื้นที่อยู่ 2 ไร่ ได้ทำการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์บาร์มัน เลือดผสม 60 เปอร์เซ็นต์ และมีการปลูกพืชอาหารสัตว์ คือ หญ้า พันธุ์เนเปียร์ พันธุ์กินี ปลูกกระถินและถั่วลายแซมปะปนกัน เพื่อช่วยเสริมคุณค่าทางอาหารให้กับโคในพื้นที่ 1 ไร่ ถ้าปลูกหญ้าทั้งหมดจะเลี้ยงได้ 4 ตัว โดยไม่ต้องอาศัยฟางข้าวเลยในฤดูแล้ง จากการปลูกหญ้า 1 ไร่ ก็มีการทำสวนกล้วย ปลูกกระชาย เป็นพืชเสริมที่ส่งขายในท้องตลาดเป็นรายได้ประจำวัน จากพื้นที่ 2 ไร่ ที่มีการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ผสมผสานกันไปก็สามารถทำรายได้ต่อไปให้กับคุณมนตรี ทองมี และครอบครัว โดยไม่เดือดร้อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิรพล ม่วงแสงธรรม (2532) รายงานว่า เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า การทำไร่นา
สวนผสมเป็นทางออกที่ดีที่สุด สำหรับเกษตรกรรายย่อย พื้นที่ทำกินน้อย รายได้ต่ำ โดยเน้นให้
เกษตรกรปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ผสมผสานกันไป นำวัสดุที่เหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ให้เกิด
ประโยชน์มากที่สุด

7

ภาณุเดช สุทัศน์ ณ อยุธยา (2526) รายงานว่า ความเหมาะสมในการใช้ระบบ
การทำฟาร์ม ปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ หากคำนึงถึงโอกาสการเพิ่มรายได้ และการเลี้ยงต่อกัย
ธรรมชาติ เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม ระบบการทำฟาร์ม แบบปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ควบคู่กัน จะช่วยให้
เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น การเลี้ยงกัยน้อยลง

วิฑูรย์ เลี่ยนจำรูญ (2530) รายงานว่า ระบบการเกษตรแบบผสมผสานมีความ
หมายค่อนข้างกว้าง แต่มีเนื้อหาหลัก ๆ อยู่ 3 ประการคือ

1. ประกอบไปด้วยกิจกรรมการผลิต ตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป อาจเป็นพืชกับพืช สัตว์กับ
สัตว์ หรือ พืชกับสัตว์ ผสมผสานกัน
2. กิจกรรมการผลิตหนึ่งจะต้องเกื้อกูลต่ออีกกิจกรรมหนึ่งอย่างเป็นวงจรโดยพิจารณา
จากการหมุนเวียน การใช้ประโยชน์เกี่ยวกับอาหาร อาภาศ และพลังงานอย่างใดอย่างหนึ่ง
3. ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม ตามเงื่อนไขและระดับ
ของเศรษฐกิจ สังคม ชนบทท้องถิ่น ฯลฯ

วิเศษ ชัยภูวนาวัตร และคณะ (2531) รายงานว่า จากการศึกษาการใช้ประโยชน์
จากผลพลอยได้ และเศษสิ่งเหลือใช้ในระบบการทำฟาร์มผสมผสาน ของเกษตรกรพื้นที่ เขตชล
ประทาน จังหวัดแพร่ ศึกษาการเพิ่มการทำฟาร์มผสมผสานของ นายเปลียน อินตา พบว่ามีรายได้
จากการปลูกข้าว และการเลี้ยงสัตว์แก่พื้นที่ในระดับใกล้เคียงกันคือ 4178.55 บาท และ
4044.55 บาท ตามลำดับ นอกจากนี้ยังให้ทรัพยากรในฟาร์มได้แก่ แรงงาน ในครอบครัว ที่ดิน
และการให้จ่ายเงินสดได้อย่างคุ้มค่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3
วิธีการศึกษา

ประชากรตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ให้เกษตรกรในเขตลาดกระบังที่ได้รับการคัดเลือกเป็นเกษตรกร
กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 ราย จากแขวงในเขตลาดกระบัง

- แขวงชุมทอง จำนวน 2 ราย
- แขวงลำปลาทิว จำนวน 1 ราย
- แขวงทับยาว จำนวน 1 ราย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) หมายถึง ข้อมูลได้จากการสำรวจโดยการออกแบบ
สอบถามจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน

- โครงการ
- ตอนที่ 1 พันฐานทางเศรษฐกิจ และสังคม
  - ตอนที่ 2 สมัยการผลิตและรายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการ และรายได้หลังเข้าร่วมโครงการ
  - ตอนที่ 3 ความคิดเห็น

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดจากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ และประเมินผลการ
วิเคราะห์ มีดังต่อไปนี้

- สูตรที่ 1 การคำนวณค่าร้อยละ
- สูตร

$$P = \frac{n}{N} \times 100$$

N

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กำหนดให้

P = จำนวนเปอร์เซ็นต์

n = จำนวนเกษตรกรที่ทำการศึกษ

N = จำนวนตัวอย่างของเกษตรกรทั้งหมดที่ทำการศึกษ

สูตรที่ 2 การหาค่าเฉลี่ย (ข้อมูลไม่จัดกลุ่ม)

สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

กำหนดให้

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนผู้ตอบแบบสอบถาม

n = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4
ผลการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเกษตรกรตัวอย่างจำนวน 4 ราย ในเขตลาดกระบัง
ที่อยู่ในโครงการวิจัยระบบเกษตรแบบผสมผสานของภาควิชาเทคนิคเกษตร

ผลการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน

1. ผลการวิเคราะห์ลักษณะสภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคม
2. ผลการประเมิน
3. ผลของความคืบหน้า

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะสภาพพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (ตารางที่ 1)
เพศ อายุ ระดับการศึกษา สมาชิกในครอบครัว และแรงงานทางการเกษตรใน
ครอบครัว

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรตัวอย่างเป็นเพศชาย ร้อยละ 50 เพศหญิง
ร้อยละ 50 มีอายุเฉลี่ย 41 ปี ระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 25 ประถมศึกษาปีที่ 4
ร้อยละ 50 และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ร้อยละ 25 สมาชิกในครอบครัว เฉลี่ย 7 คน และ
แรงงานทางการเกษตรในครอบครัวเฉลี่ย 3 คน

อาชีพหลัก

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักในการทำนาทั้งหมด

อาชีพรอง

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพรองเลี้ยงปลา และทำสวน ร้อยละ 67
และเลี้ยงไก่ ร้อยละ 33

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายได้

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีรายได้จากอาชีพหลักเฉลี่ย 44,825 บาทต่อปี รายได้จากอาชีพรอง เฉลี่ย 25,716 บาทต่อปี

การถือครองที่ดิน

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีที่ดินเป็นของตนเอง ร้อยละ 25 และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง เช่าทำกิน ร้อยละ 75

แหล่งความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับ

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างได้รับความรู้ทางการเกษตร จากเพื่อนบ้าน เป็นอันดับหนึ่ง อันดับสองจาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตร และ อันดับสาม ได้รับความรู้จากการฟังวิทยุ

สภาพหนี้สิน

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างไม่มีหนี้สิน ร้อยละ 25 และมีหนี้สิน ร้อยละ 75 มีหนี้สินต่ำสุด 5,000 บาท และสูงสุด 60,000 บาท แหล่งเงินกู้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 67 กู้จาก ธกส. และ ร้อยละ 33 กู้จาก สหกรณ์การเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

ข้อมูล	จำนวน (n=4)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	2	50
- หญิง	2	50
อายุ		
30 - 35	2	50
36 - 41	-	-
42 - 47	-	-
48 - 53	2	50
อายุต่ำสุด 30 ปี		
อายุสูงสุด 49 ปี		
อายุเฉลี่ย 41 ปี		
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 3	1	25
ประถมศึกษาปีที่ 4	2	50
ประถมศึกษาปีที่ 7	1	25
ไม่ได้รับการศึกษา	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

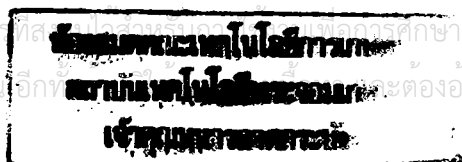
ข้อมูล	จำนวน (n=4)	ร้อยละ
<u>สมาชิกในครอบครัว</u>		
2 - 4	1	25
5 - 7	1	25
8 - 10	2	50
สมาชิกในครอบครัวต่ำสุด 3 คน		
สมาชิกในครอบครัวสูงสุด 9 คน		
สมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 7 คน		
<u>แรงงานทางการเกษตรในครอบครัว</u>		
แรงงานทางการเกษตรในครอบครัวต่ำสุด 1 คน		
แรงงานทางการเกษตรในครอบครัวสูงสุด 5 คน		
แรงงานทางการเกษตรในครอบครัวเฉลี่ย 3 คน		
<u>อาชีพหลัก</u>		
ทำนา	4	100
<u>อาชีพรอง</u>		
เลี้ยงปลาและทำสวน	2	50
เลี้ยงไก่	1	25
ไม่มีอาชีพรอง	1	25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (n=4)	ร้อยละ
รายได้อาชีพหลัก		
รายได้สูงสุด	130,200	บาทต่อปี
รายได้ต่ำสุด	6,000	บาทต่อปี
เฉลี่ย	44,826	บาทต่อปี
รายได้อาชีพรอง		
รายได้สูงสุด	54,000	บาทต่อปี
รายได้ต่ำสุด	3,500	บาทต่อปี
จากการเลี้ยงปลาเฉลี่ย	18,400	บาทต่อปี
จากการทำสวนเฉลี่ย	4,750	บาทต่อปี
จากการเลี้ยงไก่เฉลี่ย	54,000	บาทต่อปี
แหล่งความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับ		
อันดับ 1	จากเพื่อนบ้าน	
อันดับ 2	จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตร	
อันดับ 3	จากการฟังวิทยุ	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (n=4)	ร้อยละ
สภาพการถือครองที่ดิน		
ของตนเองทั้งหมด	ไม่มี	
ของตนเองบางส่วน	1	25
เช่าทั้งหมด	3	75
ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร		
< 20	2	50
21 - 50	1	25
> 50	1	25
มีพื้นที่ป่าสด	9 ไร่	
มีพื้นที่วังสด	80 ไร่	
เฉลี่ย	40 ไร่	
สภาพหนี้สิน		
ไม่มี	1	25
มี	3	75
แหล่งกู้ยืม		
ธกส.	2	50
สหกรณ์การเกษตร	1	25
ไม่กู้	1	25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ผลการประเมิน (ตารางที่ 2)

1. ผลการประเมินความรู้ของเกษตรกร

ผลการประเมินความรู้ทางด้านการเกษตรของเกษตรกรในระยะก่อนและหลังการเข้าโครงการ ปรากฏผลดังนี้

1.1 ความรู้ด้านการเพาะเห็ด ก่อนเข้าโครงการมีเกษตรกร 1 ราย ที่สนใจด้านการเพาะเห็ด ในระยะก่อนเข้าโครงการเกษตรกรมีความรู้พื้นฐาน (คิดเป็นค่าเฉลี่ย 1.00) แต่เมื่อเข้าโครงการแล้วเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับปานกลาง (คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.00)

1.2 ความรู้ด้านไม้ผล ก่อนเข้าโครงการมีเกษตรกร 4 ราย ที่สนใจด้านไม้ผล ก่อน และหลังเข้าโครงการ เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับปานกลาง (คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.25)

1.3 ความรู้ด้านการทำนา ก่อนเข้าโครงการมีเกษตรกร 4 ราย ที่สนใจด้านการทำนา ในระยะก่อนและหลังเข้าโครงการ เกษตรกรมีความรู้เพิ่มมากขึ้น (คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.75)

1.4 ความรู้ด้านการเลี้ยงปลา ก่อนเข้าโครงการมีเกษตรกร 2 ราย ที่สนใจด้านการเลี้ยงปลา ในระยะก่อนเข้าโครงการ เกษตรกรมีความรู้ปานกลาง (คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.00) แต่เมื่อเข้าโครงการ เกษตรกรมีความรู้เพิ่มมากขึ้น (คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.50)

1.5 ความรู้ด้านการเลี้ยงไก่ ก่อนเข้าโครงการ มีเกษตรกร 1 ราย ที่สนใจด้านการเลี้ยงไก่ ในระยะก่อนและหลังเข้าโครงการ เกษตรกรมีความรู้ด้านการเลี้ยงไก่มาก (คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.00)

1.6 ความรู้ด้านการเลี้ยงเป็ด ก่อนเข้าโครงการ เกษตรกรมีความรู้พื้นฐาน (คิดเป็นค่าเฉลี่ย 1.00) หลังเข้าโครงการ เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นปานกลาง (คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.00)

1.7 ความรู้ด้านเกษตรผสมผสาน ก่อนเข้าโครงการ มีเกษตรกร 4 ราย ที่สนใจการเกษตรผสมผสาน ในระยะก่อนเข้าโครงการ เกษตรกรมีความรู้พื้นฐาน (คิดค่าเฉลี่ย 1.25) หลังเข้าโครงการ เกษตรกรมีความรู้ปานกลาง (คิดค่าเฉลี่ย 2.00)

2. การประเมินรายได้จากผลผลิต

ผลของการประเมินรายได้ของเกษตรกรหลังจากเข้าร่วมโครงการมีดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 รายได้จากการเพาะเห็ด ก่อนเข้าโครงการเกษตรกร 1 ราย ที่มีรายได้จากการเพาะเห็ด ในระยะก่อนเข้าโครงการเกษตรกรมีรายได้น้อย (คิดค่าเฉลี่ย 1.00) หลังเข้าโครงการแล้วเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง (คิดค่าเฉลี่ย 2.00)

2.2 รายได้จากไม้ผล ก่อนเข้าโครงการ เกษตรกร 4 ราย มีรายได้จากไม้ผลในระยะก่อนและหลังเข้าโครงการ เกษตรกรมีรายได้ระดับปานกลาง (คิดค่าเฉลี่ย 1.75)

2.3 รายได้จากการทำนา ก่อนเข้าโครงการเกษตรกร 4 ราย มีรายได้จากการทำนา เกษตรกรมีรายได้ปานกลาง (คิดค่าเฉลี่ย 2.25) หลังเข้าโครงการแล้ว เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น (คิดค่าเฉลี่ย 2.25)

2.4 รายได้จากการเลี้ยงปลา ก่อนเข้าโครงการ เกษตรกร 2 ราย ที่มีรายได้จากการเลี้ยงปลา ก่อนเข้าโครงการ เกษตรกรมีรายได้ระดับปานกลาง (คิดค่าเฉลี่ย 2.00) หลังเข้าโครงการเกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น (คิดค่าเฉลี่ย 2.50)

2.5 รายได้จากการเลี้ยงไก่ ก่อนเข้าโครงการเกษตรกร 1 ราย ที่มีรายได้จากการเลี้ยงไก่ ในระยะก่อนและหลังเข้าโครงการ เกษตรกรมีรายได้มาก (คิดค่าเฉลี่ย 3.00)

2.6 รายได้จากการเลี้ยงเบ็ด ก่อนเข้าโครงการ เกษตรกร 1 ราย ที่มีรายได้จากการเลี้ยงเบ็ดในระยะก่อนและหลังเข้าโครงการเกษตรกรมีรายได้น้อย (คิดค่าเฉลี่ย 1.00)

วัสดุ และอุปกรณ์การช่วยเหลือ

วัสดุที่นำเข้าไปช่วยเหลือกับเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ภายหลังจากที่เข้าโครงการ มีดังนี้

พันธุ์ไม้ผล มีมะม่วงพันธุ์เขียวเสวย, พันธุ์น้ำดอกไม้, กระต้อนพันธุ์อู้อ่า, พันธุ์ทับทิม และพันธุ์ปุยฝ้าย เมล็ดพันธุ์ผัก, เมล็ดพันธุ์พืชไร่ ก้อนเชื้อเห็ด นางรม, นางฟ้า และเห็ดหูหนู หัวเชื้อเห็ดฟาง ที่นํายา บิวรตนา คีม พลาสติกใส่ จากมุงหลังคา และอื่น ๆ

ความต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติม

นายจุมพล สวงจิตร มีความประสงค์ที่จะให้ทางโครงการช่วยเหลือทางด้านทักษะความรู้ และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผสมเทียมปลา และเมล็ดพันธุ์ข้าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นางสาวรวย สว่างการณ์ มีความประสงค์ที่จะให้ทางโครงการช่วยเหลือจัดหา เครื่องปั้มน้ำ พลาสติกใส่ใช้คลุมเห็ด และหัวเชื้อเห็ดฟาง

ส่วนนายสัมฤทธิ์ เพื่อกอตุ้ม และ นางทุม ตอกบุตร ไม่มีความประสงค์ที่จะให้โครงการช่วยเหลือทางด้านอื่น ๆ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของเกษตรกร

นางสาวรวย สว่างการณ์ เกษตรกรในโครงการวิจัยได้รับประโยชน์จากโครงการ เกษตรแบบผสมผสานอยู่ในระดับปานกลาง และมีความต้องการความต่อเนื่องของ โครงการมาก โดยต้องการให้คณะเทคโนโลยีการเกษตร ช่วยเหลือโครงการต่อเนื่องในการทำหัวเชื้อเห็ด เมล็ดพันธุ์ฟิช และวัสดุการเกษตร

นายสัมฤทธิ์ เพื่อกอตุ้ม เกษตรกรในโครงการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ เกษตรแบบผสมผสานอยู่ในระดับปานกลาง มีความต้องการความต่อเนื่องของโครงการมาก โดย ต้องการให้ทางคณะเทคโนโลยีการเกษตร ช่วยเหลือในเรื่องพันธุ์ไม้ผล เมล็ดพันธุ์ฟิช และวัสดุ การเกษตร

นายจุมพล สมจิตร เกษตรกรในโครงการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการเกษตร แบบผสมผสาน ในระดับปานกลาง มีความต้องการความต่อเนื่องของโครงการในระดับปานกลาง โดยต้องการให้ทางคณะเทคโนโลยีการเกษตร ช่วยเหลือในเรื่องพันธุ์ไม้ผล เมล็ดพันธุ์ฟิช และพันธุ์ปลา

นางทุม ตอกบุตร เกษตรกรในโครงการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการเกษตร แบบผสมผสาน ในระดับปานกลาง มีความต้องการความต่อเนื่องของโครงการ ในระดับปานกลาง โดยต้องการให้ทางคณะเทคโนโลยีการเกษตร ช่วยเหลือในเรื่อง พันธุ์ไม้ผล เมล็ดพันธุ์ฟิช พันธุ์ปลาและวัสดุการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 แสดงผลการประเมินทวามรู้และรายได้ของเกษตรกร

การประเมิน	ก่อนเข้าโครงการ			ค่าเฉลี่ย	หลังเข้าโครงการ			ค่าเฉลี่ย
	3 มาก	2 ปานกลาง	1 น้อย		3 มาก	2 ปานกลาง	1 น้อย	
1. ความรู้ทางด้านเกษตร								
- การเพาะเห็ด	-	-	1	1.00	-	1	-	2.00
- ไม้ผล	-	4	-	2.00	2	2	-	2.25
- การทำนา	3	1	-	2.75	3	1	-	2.75
- การเลี้ยงปลา	-	2	-	2.00	1	1	-	2.50
- การเลี้ยงไก่	1	-	-	3.00	1	-	-	3.00
- การเลี้ยงเป็ด	-	-	1	1.00	-	1	-	2.00
- เกษตรผสมผสาน	-	1	3	1.25	-	4	-	2.00
สภาพความเป็นอยู่								
I. ความรู้ทางด้านเกษตร								
- การเพาะเห็ด	-	-	1	1.00	-	1	-	2.00
- ไม้ผล	-	3	1	1.75	-	3	1	1.75
- การทำนา	2	1	1	2.25	3	1	-	2.75
- การเลี้ยงปลา	-	2	-	2.00	1	1	-	2.50
- การเลี้ยงไก่	1	-	-	3.00	1	-	-	3.00
- การเลี้ยงเป็ด	-	-	1	1.00	-	-	1	1.00

หมายเหตุ 1.00 - 1.66 น้อย
1.67 - 2.33 ปานกลาง
2.34 - 3.00 มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาผลการประเมินผลการใช้ระบบเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกรในเขต
ลาดกระบัง พอสรุปได้ดังนี้

พื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศชาย ร้อยละ 50 เพศหญิง
ร้อยละ 50 อายุเฉลี่ย 41 ปี จบการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 25 ประถมศึกษาปีที่ 4
ร้อยละ 50 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ร้อยละ 25 มีสมาชิกในครอบครัว เฉลี่ย 7 คน
แรงงานทางการเกษตรในครอบครัวเฉลี่ย 3 คน เกษตรกรทำนาเป็นอาชีพหลักทั้งหมด เกษตรกร
ทำสวนและเลี้ยงปลาเป็นอาชีพรอง ร้อยละ 50 เลี้ยงไก่เป็นอาชีพรอง ร้อยละ 25 ไม่มี
อาชีพรอง ร้อยละ 25 เห็นแก่ต่อกรสวนส่วนใหญ่ เกษตรกรเช่าที่ทำกิน ร้อยละ 75 ของตนเอง
ร้อยละ 25

การประเมิน

จากการศึกษาพบว่า ความรู้ทางด้านการเกษตรในเรื่องต่าง ๆ นั้น เกษตรกรส่วนใหญ่
มีระดับความรู้เพิ่มขึ้น หลังจากเข้าร่วมโครงการแล้วและจากการศึกษารายได้ของเกษตรกร
ส่วนใหญ่ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น หลังจากเข้าร่วมโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ **35980** การศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการประเมินผลการใช้ระบบเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกรในเขต
ลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

จากการสำรวจความคิดเห็นและรายได้ของเกษตรกรก่อนและหลังเข้าโครงการพบว่า
เกษตรกรหลังจากเข้าโครงการมีความรู้ และรายได้ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะความต้องการ ความ
ต่อเนื่องของโครงการ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการสูงมากในโครงการนี้และจากการสำรวจ
ความรู้ด้านต่าง ๆ ของเกษตรกร พบว่า มีความรู้น้อย เกี่ยวกับทวงด้าน การเพาะเห็ด การ
เลี้ยงเป็ด และการเกษตรแบบผสมผสาน

ดังนั้น ทางภาควิชาเทคนิคเกษตร ควรมีการจัดฝึกอบรม ให้เกษตรกรมีความรู้ เกี่ยว
กับการเพาะเห็ด การเลี้ยงเป็ด และการเกษตรแบบผสมผสาน ตลอดจน จัดเตรียม วัสดุอุปกรณ์
ต่าง ๆ ได้แก่ เชื้อเห็ด พันธุ์ไม้ผล พันธุ์เป็ด พันธุ์ปลา ไว้จำหน่ายให้กับเกษตรกร ในเขต
ลาดกระบัง ในราคาประหยัด วิธีดังกล่าว จะช่วยให้เกษตรกร มีรายได้สูงขึ้น และมีความเป็นอยู่
ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2533. โครงการส่งเสริมการจัดไร่นาสวนผสมระดับหมู่บ้าน.
ไม่ปรากฏที่พิมพ์.

จักร ช่างกง. 2531. การจัดการฟาร์มอย่างง่าย (3). กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ธีรพงษ์ พงษ์นิติกร. 2532. "เกษตรกรแบบผสมผสาน". วารสารชาวเกษตร (ตุลาคม):
น. 12-18.

พีระพล บ่วงแสงธรรม. 2532. ไร่นาสวนผสม. วารสารเกษตร (มีนาคม): น. 25-30.

ภาณุเดช- สุทัศน์ แด อัญชยา. 2526. "กรมปลุกสัตว์กับระบบการปลูกพืช". การสัมมนาในระดับชาติ
เรื่อง การเกษตรในเขตให้กำเนิดของภาคใต้. กรุงเทพฯ: หจก. นวัตกรรมตา.

วิฑูรย์ เลี่ยนคำบุญ. 2530. การเกษตรผสมผสานโอกาสสุดท้ายของเกษตรกรไทย. ไม่ปรากฏ
ที่พิมพ์.

ศุภสมบูรณ์ อังรัตนากกร. 2532. วิธีวิจัยทางการพัฒนาการเกษตร. โรงพิมพ์เอกสารการพิมพ์
คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์
เรื่อง

การประเมินผลการใช้ระบบเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกรในเขตลดากระบัง
กรุาเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม

1. ชื่อ..... นามสกุล .....
2. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
3. อายุ..... ปี
4. ระดับการศึกษา
( ) ไม่ได้รับการศึกษา ( ) การศึกษาจบชั้น..... (ระบุ)
5. สมาชิกในครอบครัว ..... คน
6. แรงงานทางการเกษตรในครอบครัว ..... คน
7. อาชีพหลัก
( ) การเกษตร
- ทำนา
- ทำสวน
- เลี้ยงสัตว์
( ) รับจ้าง
( ) ค้าขาย
8. อาชีพรอง
( ) การเกษตร
( ) รับจ้าง
( ) ค้าขาย
( ) อื่น ๆ
9. รายได้อาชีพหลักเฉลี่ย ..... บาท/ปี
รายได้อาชีพรองเฉลี่ย ..... บาท/ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. สถานการณ์ที่ครองที่ต้น

- ( ) ของตนเอง .....
- ( ) เข้าที่กำกัน .....

11. แหล่งความรู้ทางการเกษตรที่ท่านได้รับมากที่สุด (ใส่ตัวเลข เป็นลำดับ)

- ( ) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตร
- ( ) ผู้นำท้องถิ่น
- ( ) เพื่อนบ้าน
- ( ) วิทยุ
- ( ) โทรทัศน์
- ( ) อื่น ๆ .....

12. สภาพหนี้สิน

- ( ) ไม่มี
  - ( ) มี (ระบุ) .....
- แหล่งกู้ยืม .....

ตอนที่ 2 แบบประเมิน

การประเมิน	ก่อนเข้าโครงการ			หลังเข้าโครงการ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. ความรู้ทางด้านเกษตร - การเพาะเห็ด - ไม้ผล - การทำนา - การเลี้ยงปลา - การเลี้ยงไก่ - การเลี้ยงเป็ด - เกษตรผสมผสาน - อื่น ๆ (ระบุ)						

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพความเป็นอยู่	ก่อนเข้าโครงการ			หลังเข้าโครงการ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย
2. รายได้จากผลผลิต - การเพาะเห็ด - ไม้ผล - การทำนา - การเลี้ยงปลา - การเลี้ยงไก่ - การเลี้ยงเป็ด - อื่น ๆ (ระบุ)						
.....						

วัตถุประสงค์การช่วยเหลือ	ก่อนเข้าโครงการ	หลังเข้าโครงการ
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น

ถ้าไม่มีพร้อมทั้งเอกสารขอความช่วยเหลือในข้อต่อไปนี้น้อยเพียงใด

1. ความต่อเนื่องของโครงการ

- ( ) มากที่สุด ( ) มาก
- ( ) ปานกลาง ( ) น้อย
- ( ) น้อยที่สุด

2. ท่านต้องการให้คณะเทคโนโลยีการเกษตรช่วยเหลือโครงการต่อเนื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

- 2.1 การทำหัวเชื้อเห็ด ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย
- 2.2 พันธุ์ไม้ผล ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย
- 2.3 เมล็ดพันธุ์พืช ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย
- 2.4 พันธุ์ปลา ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย
- 2.5 วัสดุการเกษตร ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย
- 2.6 ระบุความต้องการเรื่องอื่น ๆ .....
- 2.6.1 .....
- 2.6.2 .....
- 2.6.3 .....
- 2.6.4 .....

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการเกษตรแบบผสมผสานมากน้อยเพียงใด

- ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย

4. ท่านต้องการความต่อเนื่องของโครงการหรือไม่อย่างไร

- ( ) ต้องการมาก ( ) ไม่ต้องการ

เพราะเหตุใด .....

.....

.....

5. ท่านต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติมมากน้อยเพียงใด

- ( ) มาก ( ) ไม่ต้องการ ( ) น้อย

6. ความต้องการเพิ่มเติม

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามทำซ้ำและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้